

4. Бондар, В. В. Дидактика: ефективні технології навчання студентів [Текст] / В. В. Бондар. – К.: Освіта-К, 1996. – 156 с.

5. Мороз, В. Д. Самостійна навчальна робота студентів [Текст] / В. Д. Мороз. – Х.: ХМК, 2003. – 63 с.

6. Вашуленко, М. С. Методика навчання української мови в початковій школі [Текст]: навч.-метод. пос. / М. С. Вашуленко. – К.: Літера ЛТД-К, 2010. – 36 с.

7. Нагрибельна, І. А. Самостійна робота студентів під час вивчення методик української та російської мов [Текст]: навч.-метод. пос. / І. А. Нагрибельна, Л. Г. Сугейко, Ю. Ю. Мельничук; за заг. ред. І. А. Нагрибельної. – Херсон: ТОВ «ВКФ СТАР ЛТД», 2014. – 292 с.

8. Гецов, В. Работа с книгой: рациональные приемы [Текст] / В. Гецов. – М.: Высш. школа-М, 1984. – 118 с.

9. Кучерук, О. А. Система методів навчання української мови в основній школі: теорія і практика: Монографія [Текст] / О. А. Кучерук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 420 с.

10. Нагрибельна, І. А. Організація і зміст самостійної роботи студентів з філологічних дисциплін [Текст]: навч.-метод. пос. / І. А. Нагрибельна, Л. Г. Сугейко, Ю. Ю. Мельничук; за заг. ред. І. А. Нагрибельної. – Херсон: ХМД, 2012. – 184 с.

References

1. Polozhennia pro orhanizatsiiu navchalnoho protsesu v kredytno-modulnii systemi pidhotovky fahivthiv [Conditions of organization of educational process in credit-module system of training specialists] (2004). Kiev: Osvita, № 8.

2. Pidkastyi, P. I. (2005). Orhanizatsiia uchebno-poznavatelnoi deiatelnosti studentov [Organization of educational-cognitive activity of students]. Moscow: Pedagogicheskoe obshchestvo Rossii, 144.

3. Arkhanhelskyi, S. I. (1980). Uchebnyi protses v vysshei shkole yeho zakonomernye osnovy i metody [Educational process at higher education and its regular fundamentals and methods]. Moscow: Vyssh. shkola, 368.

4. Bondar, V. V. (1996). Dydaktyka: efektyvni tekhnolohii navchannia studentiv [Didactic: effective technologies in education of students]. Kiev: Osvita, 156.

5. Moroz, V. D. (2003). Samostiina robota studentiv [Independent work of students]. Kharkiv: HMK, 63.

6. Vashulenko, M. S. (2010). Metodyka navchannia ukraiyinsloyi movy v pochatkovii shkoli [Methods of teaching Ukrainian language at primary school]. Kiev: Litera LTD - K, 364.

7. Nahrybelna, I. A., Suheiko, L. H., Melnychuk, Yu. Yu.; Nahrybelna, I. A. (Ed.) (2014). Samostiina robota studentiv pid chas vyvchennia metodyk ukraiyinskoyi ta rosiiskoyi mov [Independent work of students during studying methods of Ukrainian and Russian languages]. Kherson: "VKF STAR LTD", 292.

8. Getsov, V. (1984). Rabota s knihoi: ratsionalnye priiemy [Work with a book: rational approaches]. Moscow: Vyssh. shkola, 118.

9. Kucheruk, O. A. (2011). Systema metodiv navchannia ukraiyinskoyi movy v osnovnii shkoli: teoriia i praktyka [The system of methods of teaching Ukrainian language at secondary school: theory and practice]. Zhytomyr: ZhSU named after I. Franko, 420.

10. Nahrybelna, I. A., Suheiko, L. H., Melnychuk, Yu. Yu., Nahrybelna, I. A. (Ed.) (2012). Orhanizatsiia i zmist samostiinoyi roboty studentiv z filolohichnykh dystsyplyn [Organization and content of students' independent work in philological disciplines]. Kherson: HMD, 184.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук, професор Пентилук М. І.
Дата надходження рукопису 27.02.2015*

Нагрибельна Інна Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри філології, Херсонський державний університет, вул. 40 років Жовтня, 27, м. Херсон, Україна, 73002
E-mail: innesa740@rambler.ru

УДК 37.011.3-051.015.31

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.39393

ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

© В. М. Титаренко

У статті розглядається професійно-педагогічна діяльність учителя технологічної освіти, різні методи аналізу: документів діяльності вчителя, самофотографування робочого часу, контекст-аналізу, інтерв'ювання (фахівців, керівників навчальних закладів, експертів, студентів), запропонована модель мікросоціального профілю кваліфікації вчителя технологій, в якій подані ключові, базові та професійні компетенції, а також зв'язки з іншими фахівцями

Ключові слова: професійно-технологічна діяльність, учитель технологічної освіти, галузевий стандарт технологічної освіти

The article deals with professional and pedagogical activity of teacher of technological education and different methods of analysis: documents of teachers' activity, self-controlling of working time, context analysis, interviewing (professionals, school leaders, experts, students). The model of micro-social profile of technology teacher qualification is suggested, where the key, basic and professional competence and relationships with other professionals are given

Keywords: professional and technological activity, teacher of technological education, industry standard of technological education

1. Вступ

Професійна діяльність учителя ґрунтується на нормативно-правовій основі регламентації принципів організації і функціонування системи освіти в Україні, викладеній у Конституції України, Законі України «Про освіту» і Законі України «Про вищу освіту», а також в Указах Президента України і Постановах Кабінету Міністрів України [1, 2].

2. Аналіз літературних даних і постановка проблем

Професійно-педагогічна діяльність досліджується багатьма вченими, зокрема, це Ф. Гоноволін, Н. Кузьміна, Є. Паньков, В. Сластьонін, А. Щербаків та ін.

Особистісно орієнтована спрямованість професійної діяльності сучасного вчителя розкривається у психолого-педагогічних концепціях Г. Балла, І. Беґа, М. Гриньової, О. Дубасенюк, І. Зязюна, В. Кременя, Н. Кузьміної, В. Рибалки, В. Серікова, А. Цини [1–4].

3. Мета і завдання дослідження

Аналіз професійно-педагогічної діяльності вчителя технологій здійснювався такими методами:

1. Аналіз документів діяльності вчителя. У першу чергу вивчаються нормативні документи [3], звіти про результати роботи, в яких усі етапи й результати представлені безпосередньо, а функції фахівця, які виконуються вчителем під час роботи, виявлялися лише шляхом логічного аналізу.

2. Метод самофотографування робочого дня, зафіксований у перспективних і поурочних планах. Цей метод дає змогу отримати дані про уміння й навички, потрібні фахівцям, і ті компетенції, які вони реалізують.

3. Метод контент-аналізу самофотографій є незалежним контрольним джерелом розкриття відомостей про вміння та навички, функції і типи діяльності фахівця.

4. Метод інтерв'ю застосовується при опитуванні з метою з'ясування у:

- самих фахівців з метою визначення функцій, необхідних знань і умінь, навичок;
- керівників освітніх закладів;
- експертів – відомостей про прогноз розвитку галузі на підставі опитування за всіма стандартними переліками;
- студентів – про їх уявлення щодо майбутньої професійної діяльності для визначення динаміки ставлення до професії по курсах [4].

Професійна діяльність учителя характеризується проявами компетентності і професіоналізму. У діяльності спеціалістів Г. Балл виділяє такі прояви діяльності вчителя як компетентність і професіоналізм [5], які можна розділити на два цикли: сутнісні, тобто ті що, діють у сфері фахової дисципліни – і педагогічні – у сфері психології, теорії та методики навчання.

Сучасна емпірична картина професійно-педагогічної діяльності вчителя технологій є неповною та існує лише у вигляді державних освітніх стандартів.

Узагальнена модель діяльності сучасного спеціаліста містить відомості про основні вимоги, тенденції та ефективність використання на конкретному робо-чому місці. Емпіричний підхід до адекватного, безпосереднього і повного вивчення діяльності спеціаліста за об'єкт дослідження використовує сферу діяльності, у якій функціонує випускник [6]. Виявлення суттєвих ознак діяльності майбутнього вчителя технологій методом моделювання сприятиме подоланню чинників негативного впливу на педагогічну освіту, серед яких найсуттєвішими є:

- низька зацікавленість роботодавців у підтримці професійної підготовки спеціалістів;
- недостатнє стимулювання професорсько-викладацького складу до підвищення якості підготовки студентів;
- відсутність відповідності та єдності у розумінні вченими-педагогами результатів професійної підготовки майбутніх учителів у вишах і змісту професійно-педагогічної діяльності вчителя технологій;
- тривалий час професійної підготовки, низький рівень матеріального заохочення педагогічної діяльності, відсутність чіткого уявлення випускників про реальну професійно педагогічну діяльність учителя технологій;
- відсутність у вчителів почуття емоційної стабільності, поява сумнівів у ефективності педагогічної діяльності внаслідок безперервних реформ процесу і змісту технологічної освіти;
- перевага у професійній підготовці інформаційного навчання над оволодінням системою дій педагога у реальних умовах його професійної діяльності;
- неусвідомлення абітурієнтами реального змісту педагогічної діяльності, а звідси – ускладнення визначення власної професійної придатності до неї і мотивації до вивчення професійно орієнтованих дисциплін [7].

Між професійно-педагогічною діяльністю вчителя і його професійною підготовкою у виші існує тісний діалектичний зв'язок. Рівень самостійної професійної діяльності вчителя технологій визначається приростом індивідуального потенціалу майбутнього вчителя, який відбувся у віддаленому минулому під час професійної підготовки у виші. Сама ж професійна діяльність виступає природним прототипом свого штучного аналога – процесу професійної підготовки у виші [8].

Питання моделювання професійної діяльності з метою розробки змісту і процесу підготовки фахівців розглядаються в працях Б. Дінамова, А. Киверялга, О. Мещанінова, О. Пономарьова, А. Савельєва, О. Смірної, Г. Таукача, Д. Чернілевського, М. Якубовскі та ін.

4. Матеріали і методи дослідження

Моделювання педагогічної діяльності вчителя технологій сприяє розв'язанню трьох завдань:

- визначення й уточнення інформації про професійно-педагогічну діяльність учителя технологій в умовах функціонування загально-освітніх закладів;
- розвитку теорії технологічної освіти, збирання фактів із різних аспектів професійно-педагогічної

діяльності як перший крок на шляху створення сучасної моделі особистості вчителя технологій;

– реалізації педагогічних цілей із підвищення ефективності особистісно орієнтованої професійної підготовки майбутнього вчителя технологій.

Побудова моделі професійної діяльності вчителя технологій здійснювалась нами шляхом розкриття її цілісного змісту і внутрішньої структури, виявлення взаємозв'язків і взаємозалежностей компонентів цієї діяльності.

Необхідність моделювання професійної діяльності вчителя технологій обумовлюється двома причинами. По-перше, у ситуації євроінтеграції вищої освіти, запровадження кредитно-трансферної системи організації навчання у вищих навчальних закладах необхідно глибше проаналізувати напрямки і шляхи подальшого вдосконалення і розвитку особистісно орієнтованої професійної підготовки вчителів технологій. По-друге, актуальною є потреба в розробці оновлених державних освітніх стандартів для проектування й організації ступеневої професійної підготовки спеціалістів з освітньої галузі «Технологія» у вищих педагогічних закладах освіти.

З метою виділення об'єктивного складу діяльності Н. Тализіна запропонувала теоретичне її моделювання з подальшою експериментальною перевіркою. Аналіз завдань, які вирішує фахівець, дає змогу розкрити елементи у складі його діяльності, що забезпечують розв'язання поставлених професійних завдань. Модель діяльності вчителя технологій будується на підставі інваріантів знань про структуру і функціональні частини діяльності, тобто передбачає виділення системи дій, які, відбуваючись одна за одною, складають процес розв'язання професійно-педагогічних завдань. Побудована таким чином теоретична модель потребує експериментальної перевірки шляхом вивчення діяльності вчителів-практиків, а також оцінювання фахівцями-експертами діяльності вчителя технологій.

Описова модель професійно-педагогічної діяльності вчителя технологій передбачає відбір найбільш впливових чинників досягнення її запланованих цілей із метою прогнозування результатів цієї діяльності.

Ідеальною моделлю професійно-педагогічної діяльності вчителя технологій виступає таке формально-описове уявлення про цю діяльність, що будується шляхом виділення найсуттєвіших її властивостей, характеристик і зв'язків.

Аналіз професійної діяльності вчителя дає можливість виділити для моделювання координату основних принципів педагогічної діяльності (результативності, ефективності, об'єктивної орієнтованості змісту педагогічної дії, особистісної орієнтованості, імперативності, рефлексивності, гармонійності).

Ці принципи забезпечують логічні переходи у визначенні стандартних параметрів професійно-педагогічної діяльності вчителя технологій. Загальна і специфічна діяльність учителя розкривається шляхом вивчення типових завдань, які йому доводиться вирішувати, і тих видів діяльності, що реалізують

їхнє вирішення. Найбільш узагальнено параметри професійної діяльності визначає її функціональна структура. Параметри діяльності вчителя технологій виражаються у словесній формі й складають робочий документ дослідження – стандартний перелік типів діяльності.

Стандартний перелік складається емпіричним шляхом:

– збирання документів, які характеризують діяльність учителя технологій; аналіз проблем, які відображені у цих документах; складання стандартного переліку проблем; аналіз самофотографій діяльності спеціалістів; аналіз спеціальних інтерв'ю [8, 9].

Процес професійно-педагогічної діяльності вчителя технологій спрямовується на досягнення визначеної державними освітніми стандартами мети освіченості учнів. Ця мета організує цілеспрямовану діяльність учителя і виступає образом бажаного майбутнього результату у вигляді прогностичної моделі стану освіченості школярів.

Критерії зв'язку вчителів технологій з іншими фахівцями обґрунтовуються схожістю всіх параметрів їх професійної діяльності: однаковість знань і умінь, функціональних обов'язків, вирішення одних і тих самих проблем.

Паралельно з цим проводилося вивчення мікросоціальних професійних умов діяльності фахівця, які визначають:

– конкретні умови роботи у вигляді санітарно-гігієнічних вимог, наявності необхідного і відповідного до сучасних вимог обладнання, матеріалів, можливостей професійного зростання;

– опис безпосередніх керівників фахівців, який включає перелік посад, вид діяльності керівника, освіти за дипломом і стаж роботи в освітній галузі;

– відомості про колег, що виявляють неформальні норми взаємовідносин між фахівцями та їх колегами, ніде не записані правила, традиції, які існують у педагогічних колективах.

Конкретизація принципів положень регламентації діяльності національної освітньої галузі на підставі Конституції України і зазначених вище законів здійснена у вихідних документах для формування моделі професійної діяльності спеціаліста. Міністерством освіти і науки встановлений Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста і магістра.

Цим переліком встановлені основні напрями підготовки педагогічних працівників за галузями наук (із зазначенням назв і шифрів), додаткові спеціальності, спеціалізації (також із зазначенням шифрів) і кваліфікації за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста і магістра. Згідно з Переліком напрямів підготовки, кваліфікація бакалаврів і магістрів встановлюється тільки за напрямом освіти. Для підготовки спеціалістів за всіма освітніми напрямами встановлено широкий спектр профілей навчання та додаткових спеціальностей або спеціалізацій. Так, у галузі знань 0101 – «Педагогічна

освіта» передбачений напрям підготовки «Технологічна освіта» за профілями навчання (металообробка, деревообробка, автосправа, агровиробництво, електрорадіотехніка, технічна та комп'ютерна графіка тощо). Навчання майбутніх учителів технологічної освіти може здійснюватися у поєднанні напрямів із додатковими спеціальностями (хімія або фізика) і спеціалізаціями (інформатика, технічна творчість, профорієнтаційна робота, основи підприємництва, основи домашнього господарювання і освітні вимірювання) [10].

Професійно-педагогічна діяльність учителя є конкретизацією галузевого стандарту вищої освіти за напрямом підготовки «Технологічна освіта».

Професійно-педагогічна діяльність вчителя встановлює галузеві кваліфікаційні вимоги до соціальної і виробничої діяльності фахівця у вигляді переліку функцій його професійної діяльності на первинних посадах.

Професійна діяльність спеціаліста поділяється на ряд функцій та операцій, які оцінюються, головним чином, методом експертних оцінок за склад-

ністю, тривалістю, обсягом спеціальних знань, необхідних для виконання даної функції [11].

5. Результати дослідження

У змісті професійної діяльності М. Якубовські виділяє складні процеси, які доцільно моделювати за ознаками прояву кваліфікації вчителя та забезпечення виконання основних принципів педагогічної діяльності. Уся сукупність дій і функцій професійно-педагогічної діяльності вчителя може бути представлена у вигляді системи, яка складається з упорядкованих і взаємозв'язаних типових завдань і функцій і водночас становить модель змісту і структури професійно-педагогічної діяльності фахівця [12].

Складність і багатоаспектність професійно-педагогічних функцій фахівця потребує їх аналізу і систематизації в процесі побудови моделі його діяльності. Нами було проведено структурування функцій для наступного обґрунтування їхнього зв'язку з уміннями і навичками, потрібними для реалізації визначених функцій (табл. 1).

Таблиця 1

Модель макросоціального профілю кваліфікації вчителя технологій

Галузь знань	Характеристика діяльності вчителя технологій				
	Предмет діяльності	Проблеми і завдання (ключові компетенції)	Шляхи вирішення (базові компетенції)	Функції фахівця (професійні компетенції)	Зв'язки з іншими фахівцями
Учні, керівники, педагогічні працівники, психологи, бібліотекарі і інші спеціалісти, батьки	Соціально-педагогічні: <ul style="list-style-type: none"> – формування орієнтацій на національні та загальнолюдські цінності; – формування соціальних компетенцій; – підготовка учнів до проектування власного життя; – уживання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів; – охорона життя і здоров'я учнів під час трудового навчання і літніх практичних робіт; – підвищення працездатності учнів під час навчання; – соціальний захист прав учасників загальнонавчального процесу; – формування готовності до свідомого вибору напрямку (профілю) навчання й оволодіння майбутньою професією. 	Соціально-педагогічна діяльність: <ul style="list-style-type: none"> – створення і розвиток цінностей громадянського суспільства; – зміцнення морального здоров'я вихованців; – здійснення професійної підготовки старшокласників; – організація учнівських добровільних самодіяльних об'єднань; – формування в учнів засад здорового способу життя, гігієнічних навичок; – фізичне вдосконалення; – щоденне виконання чинних правил і норм особистої гігієни; – охорона життя і здоров'я учнів, педагогічних та інших працівників; – забезпечення й контроль за безпечними умовами праці, виробничої санітарії, пожежної безпеки; – контроль за станом здоров'я учнів під час трудового навчання; – визначення змісту, обсягу і характеру домашніх завдань; – допуск учнів до роботи на обладнанні, передбаченому чинними типовими переліками; – ведення журналів з охорони праці і протипожежної безпеки; – навчання і перевірка знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності. 	Соціально-педагогічні: <ul style="list-style-type: none"> – дотримання педагогічної етики, моралі, повага до гідності учня; – організація проектної діяльності учнів; – розгляд освіти як ефективної форми зайнятості молоді; – формування життєвих компетенцій; – забезпечення участі учнів у різних видах навчальної, культурно-освітньої діяльності; – створення умов для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я; – виконання вимог з охорони праці, техніки безпеки, гігієни й виробничої санітарії, протипожежної безпеки; – проходження періодичних медоглядів; – забезпечення безпечних та нешкідливих умов навчання, режиму роботи й виховання, профілактика; – захист дітей, молоді від будь-яких форм фізичного або психічного насильства, запобігання вживанню ними алкоголю, наркотиків, інших шкідливих звичок; – дотримання науково-обґрунтованих норм навчального навантаження; – проведення інструктажів для учнів з охорони й безпеки праці при зміні видів робіт з реєстрацією вступних інструктажів в журналі обліку навчальних занять; – забезпечення учнів інструкціями з правил безпеки за видами робіт; – відповідальність за несвочасне проведення інструктажу; – навчання учнів безпечних прийомів праці, правил користування засобами індивідуального захисту, норм і правил охорони праці; – контролювання виконання учнями вимог безпеки праці та пожежної безпеки, постійне стеження за застосуванням ними безпечних методів праці й використання запобіжних і захисних засобів; – профілактика травматизму і захворювань учнів у навчально-виховному процесі та побуті; – розробка та періодичний перегляд інструкцій з охорони праці й безпеки навчання та праці учасників навчально-виховного процесу; – відповідальність за збереження життя і здоров'я дітей під час навчально-виховного процесу; – надання першої лікарської допомоги потерпілим унаслідок нещасного випадку; – контроль за наявністю і справністю запобіжних пристроїв, огорож та засобів індивідуального захисту. 	Психологічне забезпечення навчально-виховного процесу; <ul style="list-style-type: none"> – координація дій з педагогічними, виробничими колективами, сім'єю, громадськістю з питань навчання і виховання дітей; – взаємодія з соціальним педагогом у здійсненні соціально-педагогічного патронажу освіти; – керівники організацій, установ сільськогосподарських підприємств; – медичний персонал; – служба охорони праці ЗНЗ; – відповідальні за організацію роботи з охорони праці; – постійно діюча комісія з уведення в експлуатацію нових приміщень і обладнання; – комісія з перевірки готовності ЗНЗ до нового навчального року; – органи державного нагляду за охороною праці. 	

Сукупність дій і функцій професійно-педагогічної діяльності були зведені до системи впорядкованих і взаємозв'язаних типових завдань і функцій, що разом склали модель структури професійно-педагогічної діяльності фахівця.

Професійно-педагогічну діяльність ми розуміємо як форму освітньо-творчої взаємодії особистості вчителя з професійно-педагогічним середовищем, спрямовану на досягнення професійно значущих цілей освіти.

Застосування діяльнісного підходу в аналізі професійної діяльності вчителя технологій сприяє виявленню структури праці, складу трудових функцій, установленню питомої ваги кожної трудової функції у складі трудової діяльності. Аналіз професійної діяльності з метою формування моделі діяльності спеціаліста включає ряд етапів: визначення широти профілю діяльності спеціаліста; виявлення узагальнених трудових функцій; аналіз структури праці; аналіз професійних функцій; аналіз труднощів і помилок, які найчастіше трапляються у спеціалістів; аналіз прогнозу сфери праці.

Професійну діяльність учителя доцільно розглядати як об'єкт моделювання структури і функцій. Функціональна модель професійної діяльності вчителя імітує способи поведінки. Специфіка діяльності вчителя актуалізує розробку моделей прийняття рішень.

У процесі педагогічної діяльності вчитель оцінює результати накопичених у минулому педагогічному досвіді дій та обирає з числа можливих відповідні до ситуації способи діяльності. У процесі вибору відбувається програвання можливих варіантів дій на уявних моделях з аналізом їх потенційних наслідків. Моделювання виступає складовою будь-якої діяльності, мета якої є моделлю бажаного стану [13]. Отже, алгоритм професійно-педагогічної діяльності є моделлю тієї діяльності, яку перед-бачається реалізувати з певною освітньою метою шляхом поєднання раніше сформованих у особистісному досвіді традиційних характеристик із необхідністю ситуативно-творчого ставлення вчителя до педагогічної діяльності.

Усі характеристики у моделі діяльності фахівця представлені у трьох часових вимірах: у теперішній час, у тактичному (найближчому) і стратегічному (віддаленому) прогнозах. Організація і представлення знань про сучасну реальну професійно-педагогічну діяльність учителя технологічної освіти у формі її когнітивної моделі забезпечує усвідомлення існуючих знань про інформаційне відображення когнітивного профілю діяльності особистості вчителя.

6. Висновки

Таким чином, професійна діяльність характеризує основні вимоги рівня виконання вчителем технологій усіх виробничих функцій і розв'язання сукупності типових завдань його професійно-соціальної діяльності, чітко їх класифікує та встановлює структурно-логічні зв'язки з необхідними для цього знаннями, вміннями і навичками.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» (відомості Верховної ради, 2014, № 37-38, ст.2004) [Електронний ресурс] / (Із змінами, внесеними згідно із законом № 76-VIII від 28.12.2014). – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про освіту» (відомості Верховної ради, 1991, № 34, ст.451) [Електронний ресурс] / (вводиться в дію постановою ВР № 1144-XII (1144-12) від 04.06.91, ст.452). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
3. Книга вчителя трудового навчання : довідково-методичне видання [Текст] / упоряд. С. М. Дятленко; 2-ге, доповн. Вид. – Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 464 с.
4. Цина, А. Ю. Теорія і методика особистісно орієнтованої професійної підготовки майбутнього вчителя технологій [Текст]: дис. ... д-р пед. наук: 13.00.02 / А. Ю. Цина. – Полтава, 2011. – 537 с.
5. Балл, Г. О. Гуманізація загальної та професійної освіти: сучасна актуальність і психолого-педагогічні орієнтири [Текст] / Г. О. Балл. – Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи. – К. : ВПОЛ, 2000. – С. 134–157.
6. Берека, В. Професійно-педагогічна практика майбутніх управлінців: основні принципи і технологія [Текст] / В. Берека // Наукові записки ТНПУ. Серія: Педагогіка. – 2007. – № 8. – С. 109–115.
7. Олексик В. Деякі аспекти загальнопедагогічної підготовки майбутнього вчителя [Текст] / В. Олексик // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2000. – № 2. – С. 28–37
8. Семиченко, В. А. Пріоритети професійної підготовки: діяльнісний чи особистісний підхід? [Текст] / В. А. Семиченко. – Неперервна професійна освіта : проблеми, пошуки, перспективи. – К. : ВПОЛ, 2000. – С. 176–203.
9. Вища освіта в Україні [Текст]: навч. посіб. для вnz / за ред. В. Г. Кременя, С. М. Ніколаєнка. – К. : Знання, 2005. – 327 с.
10. Лист Міністерства освіти і науки України від 6 грудня 2007 року №1/9-736 «Про перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра» [Текст] / К. : МОН України, 2007. – С. 8–10.
11. Савельєв, А. Я. Модель формування спеціаліста [Текст] / А. Я. Савельєв, Л. Г. Семущина, В. С. Кагерманьян. – М. : НИИВО, 2005. – 72 с.
12. Якубовски, М. А. Математическое моделирование профессиональной деятельности учителя [Текст]: монография / под ред. И. М. Козловской. – Львов: Евро-світ, 2003. – 428 с.
13. Мещанінов, О. П. Моделювання систем [Текст]: навч. пос. / О. П. Мещанінов. – Миколаїв : НАУКМА, 2001. – 268 с.

References

1. Zakon Ukrayiny «Pro vyshchu osvitu» (vidomosti Verkhovnoyi rady, 2014, № 37-38, st.2004). – (Iz zminamy, vnesenymy z-hidno iz zakonom № 76-VIII vid 28.12.2014). Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Zakon Ukrayiny «Pro osvitu» (vidomosti Verkhovnoyi rady, 1991, № 34, st.451). (vvodytsya v diyu postanovoyu VR № 1144-KhII (1144-12) vid 04.06.91, st.452). Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
3. Dyatlenko, S. M. (Ed.) (2006). Knyha vchytelya trudovoho navchannya : dovidkovo-metodychne vydannya. Kharkiv : TORSINH PLYuS, 464.

4. Tsyna, A. Yu. (2011). Teoriya i metodyka osobystisno oriyentovanoyi profesiyanoi pidhotovky maybutnoho vchytelya tekhnolohiy. Poltava, 537.

5. Ball, H. O. (2000). Humanizatsiya zahalnoyi ta profesiyanoi osvity: suchasna aktualnist i psykholohopedahohichni oriyentyry. Neperervna profesiyana osvita: problemy, poshuky, perspektyvy. Kiev: VIPOL, 134–157.

6. Bereka, V. (2007). Profesiyno-pedahohichna praktyka maybutnikh upravlyntsiy: osnovni pryntsypy i tekhnolohiya. Naukovi zapysky TNPU. Seriya : Pedahohika, 8, 109–115.

7. Oleksyk, V. (2000). Deyaki aspekty zahalnopedahohichnoyi pidhotovky maybutnoho vchytelya. Pedahohika i psykholohiya profesiyanoi osvity, 2, 28–37.

8. Semychenko, V. A. (2000). Priorityty profesiyanoi pidhotovky: diyal'nisnyy chy osobystisnyy pidkhid? Neperervna profesiyana osvita: problemy, poshuky, perspektyvy. Kiev: VIPOL, 176–203.

9. Kremenya, V. H., Nikolayenka, S. M. (2005). Vyshcha osvita v Ukraini. Kiev: Znannya, 327.

10. Lyst Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 6 hrudnya 2007 roku №1/9-736 «Pro perelik napryamiv (spetsialnostey) ta yikh poyednannya z dodatkovymy spetsialnostyamy i spetsializatsiyamy dlya pidhotovky pedahohichnykh pratsivnykiv za osvitho-kvalifikatsiynymi rivnyamy bakalavra, spetsialista, mahistra» (2007). Kiev: MON Ukrainy, 8–10.

11. Savelev, A. Ya., Semushyna, L. H., Kahermanyan, V. S. (2005). Model formyrovannya spetsyalysta. Moscow: NYIVO, 72.

12. Yakubovsky, M. A.; Kozlovskaya, Y. M. (Ed.) (2003). Matematycheskoe modelyrovanye professyonalnoy deyatel'nosti uchytelya. Lvov : Evrosvyt, 428.

13. Myeshchaninov, O. P. (2001). Modelyuvannya system. Mykolayiv : NaUKMA, 268.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук Цина А. Ю.
Дата надходження рукопису 23.02.2015*

Титаренко Валерій Миколайович, старший викладач, кафедра виробничо-інформаційних технологій та безпеки життєдіяльності, Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка, вул. Остроградського, 2, Полтава, Україна, 36003
E-mail: ftd@inbox.ru